
MONOGRAFIE PRAWNICZE

INTERDYSCYPLINARNE
PROBLEMY
NIELEGALNEGO
POBORU ENERGII

ANNA WALASZEK-PYZIOŁ (red.)

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

ANNA WALASZEK-PYZIOŁ (red.) • INTERDYSCYPLINARNE PROBLEMY
NIELEGALNEGO POBORU ENERGII

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Maria Królikowska-Olczak, Beata Pachuca-Smulska (red.)

**OCHRONA PRAWNA KONSUMENTA NA RYNKU MEDIÓW
ELEKTRONICZNYCH**

Kinga Flaga-Gieruszyńska, Jacek Gołaczyński, Dariusz Szostek (red.)

**INFORMATYZACJA POSTĘPOWANIA CYWILNEGO.
TEORIA I PRAKTYKA**

Beata Stępień-Załucka

**SPRAWOWANIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI PRZEZ
SĄD NAJWYŻSZY W POLSCE**

Sabina Kubsik

**PRZEDKONTRAKTOWA ODPOWIEDZIALNOŚĆ
ODSZKODOWAWCZA Z TYTUŁU NIEUCZCIWYCH
NEGOCJACJI**

Marcin Zięba

PODMIOTOWOŚĆ PRAWNA WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH

Aneta Giedrewicz-Niewińska

UCZESTNICTWO PRACOWNIKÓW W SPÓŁCE EUROPEJSKIEJ

Marcin Marszałek

**SWOBODA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WYTWÓRCY
– SPRZEDAWCY ENERGII ELEKTRYCZNEJ**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

INTERDYSCYPLINARNE PROBLEMY NIELEGALNEGO POBORU ENERGII

ANNA WALASZEK-PYZIOŁ (red.)

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2016

Wydawca: Ewelina Skibniewska

Recenzja naukowa: prof. dr hab. Tadeusz Włudyka

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2016**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck

Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-8197-8

ISBN e-book 978-83-255-8198-5

Spis treści

Wstęp	XIII
Wykaz skrótów	XV

Część I. Nielegalny pobór energii – problemy interpretacyjne

Rozdział I. Teorie wykładni w zastosowaniach prawniczych

(o niektórych problemach interpretacyjnych prawa energetycznego)

<i>(prof. dr hab. Jerzy Stelmach)</i>	3
§ 1. Teorie interpretacyjne	3
§ 2. Problemy z zastosowaniem teorii interpretacyjnych w prawie	5
§ 3. Interpretacyjna swoistość prawa energetycznego	7
§ 4. Przypadek nielegalnego poboru energii	9

Część II. Orzecznictwo

Rozdział I. Przegląd orzecznictwa sądów karnych w sprawach

nielegalnego poboru energii elektrycznej (<i>dr hab. Artur Żurawik</i>)	13
§ 1. Wstęp	13
§ 2. Przesłanki na rynku energii. Problem kwalifikacji prawnej	14
§ 3. Przesłanki na rynku energii elektrycznej i problem ustalenia wysokości szkody	17
§ 4. Konstytucyjność jednoczesnej odpowiedzialności karnej za przestępstwa na rynku energii elektrycznej oraz z tytułu opłaty przewidzianej w art. 57 PrEnerg	21
§ 5. Podsumowanie	24

Rozdział II. Nielegalny pobór energii w orzecznictwie sądów cywilnych

<i>(dr hab. Tomasz Długosz)</i>	27
§ 1. Wprowadzenie	27
§ 2. Charakter odpowiedzialności z art. 57 ust. 1 pkt 1 PrEnerg	28
§ 3. Przesłanki odpowiedzialności z tytułu nielegalnego pobierania paliw lub energii	31
§ 4. Pojęcie nielegalnego pobierania paliw lub energii	35
§ 5. Wnioski	38

Część III. Aspekty prywatnoprawne nielegalnego poboru energii

Rozdział I. Kontraktowa czy deliktowa podstawa odpowiedzialności cywilnej za nielegalny pobór energii elektrycznej (<i>prof. dr hab. Wojciech J. Katner</i>)	41
§ 1. Wstęp	41
§ 2. Odpowiedzialność kontraktowa	43
§ 3. Odpowiedzialność deliktowa	47
§ 4. Wnioski	52
Rozdział II. Charakter prawny opłaty za nielegalnie pobraną energię (<i>art. 57 ust. 1 PrEnerg</i>) (<i>prof. dr hab. Urszula Promińska</i>)	53
§ 1. Uwagi ogólne	53
I. Praktyczny wymiar problemu nielegalnego poboru energii	53
II. Dostarczanie energii jako usługa użyteczności publicznej realizowana na podstawie umowy prawa cywilnego	54
III. Regulacja prawa energetycznego. Ewolucja rozwiązań prawnych	55
§ 2. Kwestia charakteru prawnego opłaty za nielegalny pobór energii	57
I. Uwaga wstępna	57
II. Zagadnienia sporne	57
1. Natura postaci nielegalnego poboru energii wskazanych w art. 57 ust. 1 PrEnerg	57
2. Charakter odpowiedzialności z tytułu nielegalnego poboru energii	60
3. Charakter opłaty z art. 57 ust. 1 PrEnerg. Stanowisko doktryny i orzecznictwa	62
III. Własne stanowisko w sprawie	63
Rozdział III. Nielegalny pobór energii a granice obowiązku staranności odbiorcy energii elektrycznej (<i>prof. dr hab. Anna Walaszek-Pyziół</i>)	69
Rozdział IV. Zmiana sprzedawcy energii elektrycznej bez dokonania wypowiedzenia umowy przez odbiorcę jako nadużycie na rynku energii elektrycznej (<i>Joanna Krukowska-Korombel</i>)	79
§ 1. Wstęp	79
§ 2. Wypowiedzenie umowy sprzedaży energii elektrycznej bądź umowy kompleksowej	81
§ 3. Proces zmiany sprzedawcy	86
§ 4. Opłata za nienależyte wykonanie procedury zmiany sprzedawcy	92
§ 5. Podsumowanie	96

Rozdział V. Dochodzenie roszczeń w trybie art. 57 ust. 1 pkt 1 PrEnerg w porównaniu do art. 57 ust. 1 pkt 2 PrEnerg – ustalenie wartości szkody (<i>dr r.pr. Marzena Czarnecka</i>)	97
§ 1. Wprowadzenie	97
§ 2. Pojęcie nielegalnego poboru	97
I. Nielegalny pobór energii – bez zawarcia umowy	98
II. Nielegalny pobór energii z całkowitym bądź częściowym pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego lub poprzez ingerencję w ten układ mającą wpływ na zafałszowanie pomiarów dokonywanych przez układ pomiarowo-rozliczeniowy	99
§ 3. Wysokość opłat obciążających odbiorcę z tytułu nielegalnego poboru energii	101
§ 4. Dochodzenie roszczeń w trybie art. 57 ust. 1 pkt 1 PrEnerg	103
§ 5. Dochodzenie roszczeń w trybie art. 57 ust. 1 pkt 2 PrEnerg	106
§ 6. Zakończenie	106
Rozdział VI. Uwagi o konieczności udowodnienia faktu nielegalnego pobierania paliw lub energii (<i>dr hab. Jakub Pokrzywniak</i>)	109
§ 1. Uwagi wstępne	109
§ 2. Stanowisko Sądu Najwyższego	110
§ 3. Stanowisko sądów powszechnych	111
§ 4. Postulaty <i>de lege ferenda</i>	115
Część IV. Aspekty publicznoprawne nielegalnego poboru energii	
Rozdział I. Konstytucyjna problematyka kar pieniężnych za nielegalny pobór energii (<i>Jolanta Sokólska-Warchoł, dr hab. Piotr Tuleja prof. UJ</i>)	121
§ 1. Wprowadzenie	121
§ 2. Ogólny standard ustanawiania sankcji nakładanych na obywatela ...	123
§ 3. Kary administracyjne a prawo karne	124
§ 4. Konstytucyjny standard regulacji kar administracyjnych wynikający z art. 2 i rozdziału II Konstytucji RP	129
§ 5. Cechy kar administracyjnych, adekwatne wzorce kontroli oraz granice ustanawiania kar administracyjnych według Trybunału Konstytucyjnego	132
§ 6. Charakter opłaty przewidzianej w art. 57 PrEnerg	134
§ 7. Cechy opłat cywilnych według orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego	138
§ 8. Problem <i>ne bis in idem</i>	141
§ 9. Konstytucyjny standard opłat cywilnych	142

§ 10. Adekwatność wzorców konstytucyjnych do oceny art. 57 ust. 1 PrEnerg	148
Rozdział II. Prawno-regulacyjne aspekty nielegalnego poboru paliw i energii (dr r.pr. Zdzisław Muras)	
§ 1. Wprowadzenie	151
§ 2. Pojęcie nielegalnego poboru	152
§ 3. Zakres kompetencji organu regulacyjnego a nielegalny pobór paliw lub energii	155
I. Wstrzymanie dostaw	156
II. Zakres regulacji taryfowych	161
III. Kary pieniężne	165
§ 4. Podsumowanie	166
Rozdział III. Charakter prawny upoważnień do przeprowadzania kontroli przez przedsiębiorstwa energetyczne (prof. dr hab. Marek Szewczyk)	
§ 1. Wprowadzenie	167
§ 2. Obecne uregulowania prawne	168
§ 3. Relacja: podmiot upoważniający – podmiot upoważniony	169
§ 4. Zakres upoważnienia	172
§ 5. Związek udzielenia upoważnienia z relacjami: przedsiębiorstwo energetyczne – klienci (zakres podmiotowy upoważnienia)	174
§ 6. Zakres uprawnień związanych z upoważnieniem do przeprowadzenia kontroli	176
§ 7. Warunki formalne upoważnienia	177
§ 8. Wymogi merytoryczne upoważnienia	179
I. Szczegółowość a abstrakcyjność upoważnienia	179
II. Szczegółowość a konkretność upoważnienia	180
§ 9. Konkluzje	181
Rozdział IV. Charakter prawny stosunków kontroli legalności pobierania energii i kontroli układów pomiarowo-rozliczeniowych w polskim prawie energetycznym (dr hab. Iwona Niżnik-Dobosz prof. UJ)	
§ 1. Podstawy prawne, istota, przedmiot i cele tytułowej kontroli	183
§ 2. Skutki kontroli	188
§ 3. Materialne i proceduralne stosunki kontroli	191
Rozdział V. Nielegalny pobór energii w dostawach gazu ziemnego (Joanna Filipkowska)	
	199
Rozdział VI. Odpowiedzialność z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej (Ewelina Koźmińska)	
§ 1. Wprowadzenie	205
§ 2. Nielegalny pobór energii	205

§ 3. Kontrola przeprowadzana przez przedsiębiorstwa energetyczne	207
§ 4. Postępowanie cywilne	208
§ 5. Postępowanie karne	211
§ 6. Podsumowanie	215
 Część V. Aspekty karnoprawne nielegalnego poboru energii	
Rozdział I. Praktyczne aspekty karnoprawnych ocen nielegalnego poboru energii elektrycznej (prof. dr hab. Jerzy Skorupka)	219
Rozdział II. Przedsiębiorstwo energetyczne jako pokrzywdzony (prof. dr hab. Piotr Kardas)	233
§ 1. Uwagi wprowadzające	233
§ 2. Nielegalny pobór energii a karnistyczne konstrukcje służące do ochrony przedsiębiorstwa energetycznego	235
§ 3. Prawnokarne aspekty nielegalnego poboru energii elektrycznej	241
§ 4. Kradzież energii elektrycznej oraz oszustwo na szkodę przedsiębiorstwa energetycznego jako dwa sposoby kryminalizacji zamachów polegających na nielegalnym poborze energii	243
 Część VI. Różne	
Rozdział I. Instrumenty prospołecznej regulacji sektora energetycznego w kontekście reguł wstrzymania dostarczania energii elektrycznej, w tym w przypadku nielegalnego poboru energii (dr hab. Eryk Kosiński prof. UAM, Marcin Trupkiewicz)	259
§ 1. Pojęcie regulacji sektorowej i jej prospołeczne cele w sektorze elektroenergetycznym	259
§ 2. Realizacja prospołecznej regulacji sektorowej w stosunku do odbiorców energii elektrycznej	264
§ 3. Prawne podstawy wstrzymania dostarczania energii elektrycznej ...	268
I. Wstrzymanie dostaw ze względu na nielegalny pobór energii .	270
II. Wstrzymanie dostaw ze względu na zaległości finansowe	274
III. Wstrzymanie dostaw ze względu na wadliwość instalacji elektrycznej	281
IV. Wstrzymanie dostaw ze względu na odmowę zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego	283
§ 4. Wnioski końcowe	284
Rozdział II. Nielegalny pobór energii i inne nieuprawnione działania wymierzone w prawidłową dostawę energii elektrycznej – przegląd światowego ustawodawstwa (dr Maciej M. Sokołowski)	289
§ 1. Wprowadzenie	289

§ 2. Albania	290
§ 3. Australia	291
§ 4. Bułgaria	293
§ 5. Chiny	293
§ 6. Estonia	295
§ 7. Filipiny	295
§ 8. Finlandia	298
§ 9. Kanada	298
§ 10. Niemcy	299
§ 11. Szwecja	300
§ 12. Wielka Brytania	300
§ 13. Podsumowanie	301
 Rozdział III. Opodatkowanie nielegalnego poboru energii elektrycznej	
(<i>dr Krzysztof Radzikowski</i>)	303
§ 1. Uwagi wstępne	303
§ 2. Normatywny charakter podatku	304
§ 3. Dylemat opodatkowania czynów zabronionych i ich skutków	305
§ 4. Przedmiot opodatkowania w świetle związków z prawem cywilnym	306
§ 5. Konsekwencje harmonizacji podatków pośrednich na szczeblu Unii Europejskiej	307
§ 6. Sankcja karna jako negatywna przesłanka opodatkowania nielegalnego poboru energii w regulacjach prawa krajowego	310
§ 7. Stosunek cywilnoprawny jako pozytywna przesłanka (warunek) opodatkowania nielegalnego poboru energii w regulacjach prawa krajowego	311
§ 8. Podstawa prawna i problemy praktyki wymiaru akcyzy w odniesieniu do nielegalnego poboru energii	313
§ 9. Podsumowanie	315
 Rozdział IV. Nielegalne pobieranie energii a wskazanie licznika na niekorzyść odbiorcy (<i>dr Małgorzata Balwicka-Szczyrba</i>)	
§ 1. Wstęp	319
§ 2. Wskazanie licznika na niekorzyść odbiorcy a art. 3 pkt 18 PrEnerg .	319
§ 3. Wskazanie licznika na niekorzyść odbiorcy a możliwość obciążenia opłatą taryfową	320
§ 4. Podsumowanie	323
 Rozdział V. Wykorzystanie sieci elektroenergetycznych do budowy infrastruktury telekomunikacyjnej (<i>r.pr. Jacek Klimanek</i>)	
§ 1. Wprowadzenie	325
§ 2. Sieci telekomunikacyjne i sieci elektroenergetyczne	327

Spis treści

§ 3. Techniczne modele wykorzystania sieci elektroenergetycznych	328
§ 4. Projektowanie sieci telekomunikacyjnych na podbudowie infrastruktury elektroenergetycznej	330
§ 5. Sieci skojarzone i sieć przetworzona	332
§ 6. Obowiązek koordynacji – postulaty <i>de lege ferenda</i>	336
§ 7. Podsumowanie	341
Indeks rzeczowy	343

Wstęp

Nielegalny pobór energii (energii elektrycznej i gazu) jest zjawiskiem dość powszechnym, a przy tym wysoce szkodliwym tak z ekonomicznego, jak i społecznego punktu widzenia. Przedsiębiorstwa energetyczne dostarczające prąd bądź gaz traktują go jako prawdziwą „plagę” z uwagi na ponoszone przez siebie z tego powodu wymierne straty. Zazwyczaj sądzi się, że sprawcami nielegalnego poboru energii są głównie osoby fizyczne w gospodarstwach domowych. Okazuje się jednak, iż takimi sprawcami są nie rzadko także osoby prawne, w tym duże przedsiębiorstwa przemysłowe.

Zjawisku nielegalnego poboru energii przedsiębiorstwa energetyczne mogą w pewnym zakresie przeciwdziałać stosując odpowiednie rozwiązania organizacyjne i techniczne. Wydaje się jednak, iż podstawową rolę w tym zakresie odgrywają instrumenty prawne, o czym świadczą m.in. bogate orzecznictwo sądowe.

Rolą prawodawcy jest ustanowienie stosownych instrumentów prawnych pełniących funkcje prewencyjne, kompensacyjne oraz represyjne, które stosowane prawidłowo mogą przyczynić się do znaczącej redukcji zjawiska nielegalnego poboru energii.

Takie instrumenty o charakterze publicznoprawnym, prywatnoprawnym oraz karнопrawnym istnieją. Budzą one jednak szereg wątpliwości w praktyce ich stosowania. Jest zatem zapotrzebowanie na pogłębione analizy prawne w tym zakresie.

Niniejsza publikacja jest monografią zbiorową obejmującą opracowania zawierające takie pogłębione analizy prawne i propozycje interpretacyjne dotyczące różnorodnych problemów związanych z nielegalnym poborem energii. Ich autorami są wybitni specjaliści wywodzący się zarówno ze środowiska pracowników naukowych (niektórzy spośród nich są równocześnie sędziami, adwokatami bądź radcami prawnymi), jak i ze środowiska prawników zaangażowanych bezpośrednio w działalność przedsiębiorstw energetycznych.

Zaproszenie do udziału w niniejszej publikacji tych dwóch grup autorów miało m.in. na celu zapewnienie pewnej równowagi pomiędzy „gabinetowym” (czyli teoretycznym) oraz „życiowym” (czyli praktycznym) podejściem do zjawiska nielegalnego poboru energii.

Mając powyższe na względzie można mieć nadzieję, że niniejsza publikacja będzie stanowić zarówno wkład w rozwój nauki prawa energetycznego, jak i pożyteczną pomoc dla prawników – praktyków zajmujących się na co dzień problematyką, o której ona traktuje.

Prof. dr hab. *Anna Walaszek-Pyziol*

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

AkcyzU	ustawa z 6.12.2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 752 ze zm.)
dyrektywa 2003/96/WE	dyrektywa Rady 2003/96/WE z 27.10.2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.Urz. UE L Nr 283, s. 51 ze zm.)
dyrektywa 2006/112/WE	dyrektywa Rady 2006/112/WE z 28.11.2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE L Nr 347, s. 1 ze zm.)
dyrektywa 2008/118/WE	dyrektywa Rady 2008/118/WE z 16.12.2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego, uchylająca dyrektywę 92/12/EWG (Dz.Urz. UE L z 2009 r. Nr 9, s. 12 ze zm.)
GospNierU	ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1774 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.)
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
KK69	ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KontrPrzedsEnergr	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 11.8.2000 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez przedsiębiorstwa energetyczne (Dz.U. Nr 75, poz. 866)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 23)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.)
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.)

Wykaz skrótów

KW	ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.)
OrdPU	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.)
PDOFizU	ustawa z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
PrEnerg	ustawa z 10.4.1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm.)
PrGeodKart	ustawa z 17.5.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 520 ze zm.)
PrWłPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1410 ze zm.)
PrTelekom	ustawa z 16.7.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 243 ze zm.)
rozporządzenie systemowe	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 4.5.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93, poz. 623 ze zm.)
rozporządzenie taryfowe	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 28.6.2013 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz.U. z 2013 r. poz. 820)
SwobDziałGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.)
VATU	ustawa z 11.3.2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.)
WarSystEnergR	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 4.5.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93, poz. 623 ze zm.)
ZmAkyczU	ustawa z 22.7.2010 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 151, poz. 1013)

2. Organy i instytucje

ETS	Europejski Trybunał Konstytucyjny
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny

SN	Sąd Najwyższy
SN (7)	Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów
SO	Sąd Okręgowy
SOKiK	Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
SR	Sąd Rodzinny
TK	Trybunał Konstytucyjny
TS	Trybunał Sprawiedliwości
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
URE	Urzędu Regulacji Energetyki
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Czasopisma i publikatory

Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego
CzPKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
EP	Edukacja Prawnicza
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
Gl.	Glosa
GS	Gazeta Sądowa
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
Jur.	Jurysta
KZS	Krakowskie Zeszyty Sądowe
MoP	Monitor Prawniczy
MoPod	Monitor Podatkowy
ONSAiWSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSG	Orzecznictwo w Sprawach Gospodarczych
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Wojskowa i Karna
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
R.Pr.	Radca Prawny

RPiE	Ruch Prawniczy i Ekonomiczny
Wok.	Wokanda
WSS	Wrocławskie Studia Sądowe

4. Inne skróty

art.	artykuł
ew.	ewentualnie
lit.	litera
m.in.	między innymi
n.	następny (-a, -e)
niepubl.	niepublikowany (-a, -e)
np.	na przykład
Nr	numer
orzecz.	orzeczenie
OSD	operator systemu dystrybucyjnego
OSP	operator systemu przesyłowego
pkt	punkt
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
r.	rok
s.	strona
spr.	sprawa (-ie)
t.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
TPA	(ang. <i>Third Party Access</i>) – zasada dostępu stron trzecich do sieci oznaczająca możliwość korzystania z sieci elektroenergetycznej przedsiębiorstwa energetycznego (operatora sieci) bez obowiązku kupowania od niego energii elektrycznej
tn.	to znaczy
tw.	tak zwany (-a, -e)
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
ww.	wyżej wymieniony (-a, -e)
wyd.	wydanie
wyr.	wyrok
ze zm.	ze zmianami
zł	złoty
zob.	zobacz

Część I. Nielegalny pobór energii

– problemy interpretacyjne